

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	4124203451
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4124203451.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Ing. Eva Dzibelová PALETY, s miestom podnikania Na strelnici 969/8A, Nitrianske Hrnčiarovce, IČO: 44 016 191, zastúpenej JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Nitra, Štúrova 13, IČO: 47 249 650, proti žalovaným: 1. L. T., narodený XX. U. XXXX, U., Q. X/XX, 2. A. T., narodená XX. C. XXXX, D. XXX, obaja zastúpení AK Šranko s.r.o., Nitra, Mostná 29, IČO: 50 485 601, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/23/2024, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 11. júla 2024 sp. zn. 9Co/30/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní v 1. a 2. rade majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 12C/23/2024 - 88 zo dňa 8. apríla 2024 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovaným v 1. a 2. rade, aby strpeli prechod a prejazd žalobkyne, jej zamestnancov, dodávateľov a odberateľov, vrátane prejazdu nákladnými motorovými vozidlami a mechanizmami cez parcelu registra E, nachádzajúcu sa v okrese Nitra, obci D., katastrálnom území D., evidovanú na mape určeného operátu ako parcela č. X/X, orná pôda o výmere 8.033 m² zapísanú pre okres Nitra, obec D., katastrálne územie D. na liste vlastníctva Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru LV č. XXXX, a to v priestorovom vymedzení parcelou registra C bez založeného listu vlastníctva vlastníka, evidovanou na katastrálnej mape ako parcela č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 143 m², ako aj parcelou registra C bez založeného listu vlastníctva vlastníka, evidovanou na katastrálnej mape ako parcela č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 4.412 m², resp. v priestorovom vymedzení existujúcimi vnútro-areálovými komunikáciami existujúcich na uvedených parcelách registra C a to až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (I. výrok). Žalobkyni uložil v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podať na príslušnom súde žalobu vo veci samej o zriadenie odplatného vecného bremena (II. výrok). Rozhodol,

že o nároku na náhradu trov konania o neodkladnom opatrení rozhodne v rozhodnutí vo veci samej, ktorým sa konanie skončí (III. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že na základe predložených dôkazov mal osvedčené skutočnosti potrebné pre záver o dôvodnosti nároku. Dospel k záveru, že v danom prípade neodkladné opatrenie smeruje voči žalovaným, ktorí reálne bránia žalobkyni v prístupe k jej nehnuteľnosti, čím ohrozujú výkon vlastníckeho práva žalobkyne k jej nehnuteľnostiam, keďže jej zamedzujú a sťažujú jediný prístup. Žalovaní uskutočňujú úkony smerujúce k zamedzeniu a sťaženiu vstupu žalobkyne, jej nájomcov a tretích osôb k nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne, žalobkyňa, jej nájomcovia nemajú možnosť užívať svoje vlastníctvo, resp. predmet nájmu, musia vzniknutú situáciu riešiť, ich postavenie sa zhoršilo, a to práve konaním žalovaných. V prípade zachovania súčasného stavu by naďalej boli ohrozované vlastnícke práva žalobkyne, jej podnikanie, ako aj nájomné vzťahy vyplývajúce z uzatvorených nájomných zmlúv, žalobkyni hrozí škoda a pri porovnaní do akej miery príde nariadením neodkladného opatrenia do zásahu práva žalovaných. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že nariadenie neodkladného opatrenia je primerane zodpovedajúce ochrane práv a záujmov žalobkyne. S poukazom na ustanovenie § 336 ods. 1 CSP uložil žalobkyni povinnosť podať žalobu vo veci samej, a to žalobu o zriadenie odplatného vecného bremena s odkazom na ustanovenie § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom sama žalobkyňa v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia argumentovala podaním takejto žaloby. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP, na základe ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 11. júla 2024 sp. zn. 9Co/30/2024 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) postupom podľa § 388 CSP uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2.1. Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď nariadil neodkladné opatrenie vo vyššie citovanom znení. Uviedol, že rozsah v ktorom súd nariadil neodkladné opatrenie bol neurčitý. Na jednej strane súd prvej inštancie určuje, aby žalovaní strpeli prejazd cez konkretizované parcely, na druhej umožňuje alternatívu v rámci vymedzených vnútro-areálových komunikáciách bez ich ďalšej špecifikácie. Vzhľadom k tomu nepochybne nie je dodržaná požiadavka určitosti vecného bremena - práva cesty, ktoré musí byť presne vymedzené. Súhlasil s názorom žalovaných, že pri uplatňovaní neodkladného opatrenia tak nie je možné objektívne a nesporne určiť, kde sú hranice komunikácií na ich pozemku. Jediné možné, akceptovateľné a domáhanému nároku zodpovedajúce spôsoby vymedzenia rozsahu nehnuteľnosti, na ktorej sa ukladá povinnosť prechodu a prejazdu, je vymedzenie hranicami parcely alebo geometrickým plánom alebo uvedením objektívnych rozmerov určitého rozsahu. Akékoľvek iné vymedzenie je potrebné vyhodnotiť ako neurčité. Za dôvodnú považoval tiež námietku žalovaných týkajúcu sa zásady primeranosti. Súd prvej inštancie v rámci neurčitého vymedzenia parciel nielenže neurčitým spôsobom vymedzil, kadiaľ má právo cesty viesť, rovnako umožnil žalobkyni prejazd cez akúkoľvek cestu v rámci pozemku, ktorá je vymedzená v rámci areálu. Poukázal tiež na to, že súd prvej inštancie vymedzil právo prechodu a prejazdu aj voči nehnuteľnostiam, ktoré nie sú vo vlastníctve žalovaných. V neposlednom rade uviedol, že nariadenie neodkladného opatrenia v znení uvedenom súdom prvej inštancie, keď bez vykonania náležitého dokazovania vymedzil rozsah užívania práva cesty na neurčitý počet osôb je nanajvýš nekonkretizovaný a nie je v súlade s požiadavkou zaťaženia obmedzení povinného v nevyhnutnom rozsahu. Odvolací súd uzavrel, že pri skúmaní podmienok nariadenia neodkladného opatrenia je tiež potrebné skúmať, či je potrebné bezodkladne upraviť pomery. To znamená, že žalobkyňa mala hodnoverným spôsobom poukázať na potrebu úkonov, ktoré nezniesli odklad, pre ktoré malo byť právo cesty nariadené. Odvolací súd zdôraznil, že samotná žalobkyňa vo svojom návrhu uviedla, že prejazd cez sporné pozemky jej bol umožnený, avšak tento bol kontrolovaný. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa, (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

Namietaná vada mala podľa dovolateľky spočívať v tom, že odvolací súd arbitrárne vyhodnotil vykonané dokazovanie, a to v rozpore so zásadami dokazovania zakotvenými v Civilnom sporovom poriadku a tiež svoje nadväzujúce úvahy nedostatočne odôvodnil, v dôsledku čoho porušil právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Dovolateľka namietala, že jedným z argumentov, pre ktoré odvolací súd zmenil pôvodné rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia bola najmä skutočnosť, že žalobkyňa môže využiť aj iné prístupové cesty na svoj pozemok, čo vylučuje dôvodnosť podaného návrhu. Dovolateľka uviedla, že tieto tvrdenia žalovaných sú zavádzajúce a v prípade, ak by ich odvolací súd riadne preveril a vyhodnotil, nemohol by aj na ich základe dospieť k rozhodnutiu, ktorým zruší nariadené neodkladné opatrenie ako nedôvodné. Mala za to, že súd nemôže len mechanicky preberať tvrdenia účastníkov, respektíve tieto skúmať len povrchné, ale musia ich riadne preverovať, najmä pokiaľ ide o tvrdenia účastníkov konania, ktoré sú protichodné, a teda sporné, pričom pokiaľ si súd túto svoju povinnosť nesplní, dospeje k nesprávnemu záveru, ako aj rozhodnutiu. Namietala tiež nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý spočíval v tom, že sa žalobkyni nevysvetľujú dôvody, pre ktoré sa nestotožnil s relevantnými námietkami z jej strany, respektíve neuvádza dôvody, pre ktoré sa súd rozhodol prikloniť k tvrdeniam žalovaných. V nadväznosti na uvedené považovala postup odvolacieho súdu za arbitrárny a navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovie a žalobkyni prizná voči žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný 1/, pričom toto navrhol ako neprípustné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť a žalobkyňu zaviazat' k náhrade trov konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP.

8. Najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/236/2016, (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

9. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

10. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 21/2018, R 76/2018), je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení prípustné dovolanie podľa ustanovenia § 420 CSP vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej. Ak rozhodnutie o neodkladnom opatrení nemá uvedený charakter (nekonzumuje vec samu), je potrebné zohľadniť jeho dočasnosť, tzn.

obmedzenie jeho trvania a možnosť jeho zrušenia za podmienok uvedených v zákone. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri nariaďovaní dočasného procesného opatrenia môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok podľa § 325 ods. 1 CSP), alebo pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP (viď uznesenie NS SR z 28. marca 2019 sp. zn. 5Cdo/154/2018). Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

11. Preto dovolací súd skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je daná.

12. Podľa odvolacieho súdu napadnuté uznesenie nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, resp. rozhodnutím konečným. V danom prípade odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým prvoinštančný súd nariadil neodkladné opatrenie a žalobkyni uložil povinnosť podať žalobu vo veci samej tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Dovolací súd z obsahu elektronického súdneho spisu zistil, že žalobkyňa dňa 10. mája 2024 podala žalobu vo veci samej o zriadenie odplatného vecného bremena, ktorá je vedená pod sp. zn. 12C/23/2024 v nasledovnom znení: „Súd zriaďuje vecné bremeno (in rem) spočívajúce v práve prechodu peši a prejazdu motorovými osobnými, nákladnými vozidlami a inými mechanizmami cez parcelu registra E, nachádzajúcu sa v okrese Nitra, obci D., katastrálnom území D., evidovanú na mape určeného operátu ako parcela č. X/X, orná pôda o výmere 8.033 m² zapísanú pre okres Nitra, obec D., katastrálne územie D. na liste vlastníctva Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru LV č. XXXX, a to v rozsahu priestorového vymedzenia

- parcelou registra C bez založeného listu vlastníctva vlastníka, evidovanou na katastrálnej mape ako parcela č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 143 m², ako aj

- parcelou registra C bez založeného listu vlastníctva vlastníka, evidovanou na katastrálnej mape ako parcela č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 4.412 m²

resp. v priestorovom vymedzení existujúcimi vnútro - areálovými komunikáciami existujúcich na uvedených parcelách registra C, resp. Geometrickým plánom s číslom prideleným jeho spracovateľom, overeným Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom, a to v prospech vlastníka stavieb nachádzajúcich sa v okrese Nitra, obci D., katastrálnom území D., a to a) tefatníka na parcele XXXX/X, b) tefatníka na parcele č. XXXX/X, c) silážnych žľabov na parcelách XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/XX a d) mechanizovaných skladov sena na parcelách č. XXXX/XX, č. XXXX/XX a č. XXXX/XX, zapísaných na liste vlastníctva Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru pre katastrálne územie D. LV č. XXXX, ako aj v prospech zamestnancov, dodávateľov a odberateľov tohto vlastníka.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovaným titulom odplaty za zriadenie vecného bremena sumu vo výške určenej znaleckým posudkom.

Žalobkyni sa priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.“

12.1. Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nejde o rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie

konečné, keďže rozhodnutím vo veci samej je v danom prípade rozhodnutie o podanej žalobe vo veci samej (o zriadení vecného bremena) a pomery upravené neodkladným opatrením budú po jeho vydaní dotknuté práve týmto rozhodnutím. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že žalobkyňa v dovolaní sama uviedla: “Je pritom zrejmé, že v meritórnom konaní bude potrebné geometrické zameranie vykonať, resp. nariadiť s tým, aby žalovaní boli povinní získanie tohto podkladu strpieť, resp. umožniť.” Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktorým bolo rozhodované o opravných prostriedkoch voči uzneseniu súdu prvej inštancie, nekonzumuje vec samú, nejedná sa o rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, tak ako to prezumuje ustanovenie § 420 CSP. Z uvedeného dôvodu je dovolanie v zmysle § 420 CSP procesne neprípustné.

13. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 420 písm. f) CSP nevyplýva, dovolací súd odmietol dovolanie ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP bez skúmania, či v konaní došlo k namietanej vade.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.